

MĀORI

Ngā kōrero mō te whakamātautau whēkau

timetobowelscreen.nz

Health New Zealand
Te Whatu Ora

**Te Kāwanatanga
o Aotearoa**
New Zealand Government

National
Bowel
Screening
Programme

Kei roto i tēnei puka he pārongo mō te mate pukupuku ki ngā whēkau me ngā whakamātautau whēkau hai āwhina i a koe kia uru rānei ki te kaupapa utukore mō te Whakamātautau Whēkau o te Motu.

Whakamātautau Whēkau

- ! • He utukore.
- He tere, he māmā hoki te whakamātau kia mahi ki te kāinga.
- Ka tukua he kete whakamātau ki a koe i ia rua tau.

Kei taumata kē atu ngā tatauranga mō te mate pukupuku ki ngā whēkau i Aotearoa nei, tērā i te toenga o te ao whānui.

I te nuinga o te wā, kāore noa iho ngā tohumate o te mate pukupuku ki ngā whēkau. Mā te whakamātautau whēkau te mate pukupuku ki ngā whēkau e kimi tōmua, e momoho

ai te rongoātia ōna. Ka kitea te toto moroiti ki roto i ō roke hei tohu ohiti tōmua pea o te mate.

I roto i ngā raraunga o tā mātou kaupapa e 7 o te 10 o ngā momo mate pukupuku ka kimihia mā te whakamātautau whēkau. Kāore noa iho te toto e puta i te mate pukupuku ki ngā whēkau i ia wā, nō reira i ētahi wā kāore e tautuhia te mate pukupuku. Ka taea hoki e te mate pukupuku ki ngā whēkau te tupu mai i te wā whakamutunga i whakamātauria ai, tae atu ki te wā ka whakamātauria anō. Nō reira, he hirahira ake kia mahi i te whakamātautau whēkau i ia rua tau, kia kōrero tōtika atu hoki ki tō tākuta mēnā he tohumate ōu o te mate pukupuku ki ngā whēkau.

Koinei ētahi o ngā tohumate o te mate pukupuku ki ngā whēkau he nui te kitea ōna:

- he panonitanga i ō haerenga ki te mahi roke i ngā wiki e hia kē nei.
- he toto ki roto i ō roke.

Ahakoia i te nuinga o te wā nā tētahi take rerekē ēnei tohumate i puta ai, he hirahira tonu kia whakamātauria koe e tō tākuta.

Te pēheatanga o te whakamātautau

Mā tēnei whakamātau ngāwari nei tō oranga e rauora!

Ka tukua he kete whakamātautau whēkau ki tō kāinga. Kia wawe te mahi i te whakamātau. Ki te kore koe e mahi i te whakamātau i roto i te ono marama ka mōnehu, ā, me whai whakamātau hou anō.

He māmā noa iho te whakamātautau whēkau hei mahinga.

- Tīkina he roke tīpako mā te rārā kua tukua. Raua te rārā ki te ngongo, ka whakahoki ai mā te kōpaki whakahoki kua utua kētia.
- Kei roto i tō kete ngā tohutohu e mahia ai te whakamātau.
- Kia kaha ki te tuku i tō tīpako i te rā i mahia ia, hei te rā whai muri ake rānei.

Ō hua

Ka riro i a koe ō hua i roto i te toru wiki mai i te wā i whakahokia ai tō whakamātau.

Ka riro pānui mō ō hua, ka tonoa rānei koe e tō tākuta, e tētahi nēhi rānei.

Ki te kore e riro ō hua i roto i te toru wiki, ā tēnā, waea mai ki te nama **0800 924 432**, īmēra rānei ki **info@bowelscreening.health.nz**

Te korenga o ētahi tohu i tautuhia

Mēnā e kitea ana tō kore e pāngia e te mate, kāore noa iho ō mahi hei mahinga māu mō tēnei wā. Me mahi anō koe i te whakamātau kia tukua ki a koe hei ngā tau e rua ka whai ake.

Me kōrero tōtika atu ki tō tākuta mēnā he tohumate ōu pērā i te panonitanga i ō haerenga ki te mahi roke i ngā wiki e hia kē nei, he toto rānei ki roto i ō roke. Kaua e waiho noa mā te whakamātautau ka whai ake.

Te tautuhia o ētahi tohu

Mēnā he tohu i tautuhia, me mātai anō koe. I te nuinga o te wā he whakamātau kiri kōpiro te momo o te whakamātautau.

Ehara pea i te mea nā te tautuhia o ētahi tohu kua pāngia rawatia koe e te mate pukupuku ki ngā whēkau.

Ka kimihia he kōrero anō mō ngā tohu i tautuhia ki **timetobowelscreen.nz**

Kāore noa iho te whakamātautau whēkau i te tika mō te katoa

Mēnā e hāngai ana ki a koe tētahi o ēnei e whai ake nei me kōrero ki tō tākuta, waea mai rānei ki te nama utukore **0800 924 432**. Kāore noa iho pea te whakamātautau whēkau i te tika māu.

Kei ahau tētahi o ngā tohumate o te mate pukupuku ki ngā whēkau - me haere tōtika atu ki tō tākuta.

I mahi ahau i te whakamātau kiri kōpiro i roto i te rima tau ki muri. Tēnā, waea mai kia pōhiritia anō koe ā tōna wā.

E mātaitia ana ahau e tētahi hōtaka mātai pā pūtau, mate pukupuku ki ngā whēkau rānei.

I mau kē ahau i te mate pukupuku ki ngā whēkau i mua, e rongoātia ana ahau i te mate pukupuku ki ngā whēkau.

Kua unuhia kētia taku
kōpiro nui.

Kei ahau te mate kōmaoa ki
ngā whēkau, te mate ‘Crohn’s’
rānei.

He aha te mate pukupuku ki ngā whēkau?

- E huaina ana te mate pukupuku ki ngā whēkau ko te mate pukupuku ki ngā kōpiro anō hoki.
- He wāhanga tō whēkau nō te pūnaha nakunaku kai. He mea hanga ki te kōpiro iti, te kōpiro nui me te tou.
- Ka timata te mate pukupuku ki ngā whēkau i te wā ka tupu poka noa ngā pūtau i ngā whēkau.
- Ka huri ngā pūtau hei pā pūtau, nāwai rā ka huri ngā pā pūtau hei mate pukupuku i ngā tau e heke mai nei.
- Ka roa pea te wā kia tupu, kia horapa hoki te mate pukupuku ki ngā wāhanga kē atu o te tinana.
- Mā te rite tonu o te whakamātautau whēkau mō te hunga kāore noa iho i te rongo i ngā tohumate whēkau te mate pukupuku ki ngā whēkau e kimi, e rongoā tōmua anō hoki.

Mō ētahi kōrero anō

- Haere ki te whārangi
timetobowelscreen.nz
- Waea mai ki te nama utukore
0800 924 432, Mane ki te Paraire
8am-6pm
- Īmēra **info@bowelscreening.health.nz**

Mō ētahi atu kōrero mō ngā pūtea
tūmatanui i ngā ratonga hauora, haere
ki te whārangi ipurangi o Te Whatu
Ora, waea mai rānei ki te nama
0800 924 432.

Ko ngā reo kē atu me ngā hōputu

E wātea ana hoki tēnei puka i roto i ngā hōputu rerekē me ēnei reo e whai ake nei:

Te Reo Māori, Kuki Airani, Hāmoa, Whīti, Rotuma, Kiripāti, Tonga, Tuvalu, Niue, Tokerau, Haina, Kōria, Hindi, Punjab, Tagalog, Ārapi me Pēma.

Matawaitia te waehere QR, me haere rānei ki **timetobowelscreen.nz**

